

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Summa Jurisprudentiae Sacrae Universae, Seu Jus
Canonicum, Secundum quinque Decretalium Gregorii
Papae IX. Titulos explicatum**

Pichler, Vitus

Bibliopolarum Augustanorum, 1723

VD18 VD18 12190187-ddd

Tit. XXV. De Officio Primicerii.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98739](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98739)

hostias consecratas pro infirmis. 7. aliis autem Sacerdotibus (qui in c. 2. appellantur *Cardinales*) ea, quæ pertinent ad Divinum Officium & Horas Canonicas, ad Baptismi, Pœnitentiæ, & Eucharistiæ Sacramenta, item ut mandatis Episcopi obtemperent. 8. denique potest omnia in Ecclesia Cathedrali pro foro interno, quæ Presbyter alius in sua Parochia: in foro autem externo jurisdictionem non habet. Habentur hæc c. 1. & seqq. b. t. Dixi iterum, *spectato Jure Communi*; quippe consuetudo vel speciales Ordinationes plurima immutârunt, ita ut in quibusdam Ecclesiis obeant prædicta alii Ministri: in aliis Archipresbyter idem sit cum Præposito, vel Decano Cathedralis Ecclesiæ, ac in foro etiam externo jurisdictione exerceat. per c. 3. de Off. Ord. cit. saltem in Canonicos, si non etiam in reliquos Clericos Diocesis, ubi non est Archidiaconus. Cœterum an Præpositi, vel Decani, Dignitas sit major, pendet ex consuetudine: in utraque Germania & Polonia præferri dicitur Præpositura, in Hispania autem & Gallia Decanatus. In Ecclesiis Collegiatis, qui primam Dignitatem obtinet (sive vocetur Præpositus, sive Decanus) jurisdictionem ordinariam fori externi in Clericos suæ Ecclesiæ exerget, subordinatam tamen Episcopo; nisi aliud habeat consuetudo, uti in Germania nostra, ubi Præpositus in Ecclesiis Collegiatis obtinet quidem primam Dignitatem, plerumque tamen sine jurisdictione, quæ relinquitur Decano.

3 Dico 2. Officium Archipresbyteri seu Decani Ruralis indicatur c. 4. b. t. vi cuius 1. curam gerit non modò plebis, sed etiam Presbyterorum sui districtus, tum ut illi rem Divinam ritè obeant, & Sacramenta administrent, tum ut rixas, ebrietates, & alia scandala evitent. 2. executioni mandat per se vel alios Decreta Episcopi. 3. congregat Capitula. 4. controversias, inter Parochos & alios sibi commissos Clericos ortas, disponit ac decedit, sed sine figura iudicii; majora etiam negotia & controversias, quæ cognitionem & decisionem Judicalem requirunt, refert ad Episcopum vel ejus Vicarium. Eidem Decano Rurali jurisdictionem aliquam fori externi, & quasi *hæssam*, sine jure gladii spiritualis seu potestate ferendi censuras, tribuit P. Pirhing b. n. ii, nec immeritò; quia sine tali jurisdictione vix bene videtur exequi posse officium suum. Dignitas tamen propriè vel Personatus non est Decanatus Ruralis, ita ut Decanus possit esse Delegatus Apostolica Sedis, gl. in c. fin. b. t.

TITULUS XXV.

De Officio Primicerii.

SUMMARIUM.

1. Quis Primicerius, vel Scholasticus, vel Cantor dicatur.
2. Quod ejus officium de Jure.

1 Sciendum, vocem *Primicerii* dupliciter usurpari in Jure; nam aliquando sumitur generaliter, & significat omnem illum, qui est primus in aliquo ordine: sic *Primicerius fabricæ*

appellatur in l. 2. C. de fabricensibus, qui primus est inter fabricantes. Hoc autem loco significat eum, qui in Choro psallentium, & in Schola inter Diaconos & alios Clericos primum locum obtinet; hinc & nomen ejus derivatum est, quia nempe *primus* erat scriptus in *cera*, seu tabula cerata Ecclesiæ. Alio nomine salutarum etiam *Scholasticus*, vel *Cantor*, aut potius *Præcentor*, nimirum propter munia sua. In nostris Ecclesiis exulat nomen *Primicerii*, in usu autem est nomen *Scholastici*, qui, quamvis docendi munus per se non exerceat, eò quòd hodie per multitudinem Gymnasiorum & Academicarum abunde provivum sit Studiose juventuti ad statum Clericalem aspiranti, Præbendam tamen Canonicalem obtinet, quam Trident. vult conferri personæ graduatæ in Theologia vel Jure Canonico.

Dico. Officium *Primicerii* insinuat in can. 1. d. 25. §. ad *Primicerium*, & c. un. b. t. vi quorum 1. docet Diaconos & alios Clericos, vel saltem doceri juber, præsertim ea, quæ spectant ad formam psallendi. & ad Divinum Officium. 2. inter eosdem Clericos curat disciplinam, ne videlicet garriant in Choro, rideant, nimis festinent &c. delinquentes autem corrigit, non tamen in forma judiciali. 3. assignat Lectiones ad Nocturnâ Officia, & designat Clericos, qui legant vel cantent. &c. Officium *Primicerii* de jure est Dignitas. c. 8. de *Constit.* quia est præ eminentia cum administratione, imò cum aliqua jurisdictione fori externi. per can. cit. Sed circa hoc, & Scholastici vel *Primicerii* officia, locorum consuetudo attendenda est.

TITULUS XXVI.

De Officio Sacristæ.

SUMMARIUM.

1. 2. Quis sit Sacrista, vel Thesaurarius: quod ejus officium.

Sciendum, *Sacristam*, à Sacrorum custodia appellari; quia ipsi immediata rerum Sacrarum, imò Thesauriarum & Cimeliorum custodia commissa est: quare vocatur etiam *Thesaurarius*, item *Cimeliarcha*.

Dico. Officium *Sacristæ* spectato Jure Communi consistit in hoc, quòd sacra vasa, vestimenta, ornamenta, & cimelia, totumque Ecclesiæ thesaurum custodiat, & luminaria tam ex cera quàm ex oleo curet. c. un. b. t. Unde seclusa consuetudine *Sacrista* nudum habet Officium, non verò Dignitatem, quia nullam jurisdictionem externam, nec Personatum, quia nullam præ reliquis Canonicis præ eminentiam in choro, confectu, comitiis, in suffragiis ferendis obtinet. Imò in nostris Ecclesiis neque nomen *Sacristæ*, neque officium plenum est penes aliquem ex Canonicis: sed tota ferè custodia & cura hæc committitur ædituo seculari, vel simul etiam alicui Clerico tanquam Vicario Custodis, quem propterea vocant *Sub-Custodem*, reservatâ tamen inspectione & suprêmâ curâ *Sacristæ* vel Custodi principali: nam